

Fargnoli, memòria fotogràfica de principis del segle XX

L'exposició «Valentí Fargnoli. El paisatge revelat», que forma part de les activitats organitzades per INSPAI, Centre de la Imatge de la Diputació de Girona, no només ens permetrà conèixer, per mitjà de l'obra del fotògraf, el món en què va viure, sinó també el seu recorregut professional.

Text > ANNA PI

Fotos > VALENTÍ FARGNOLI (INSPAI)

Valentí Fargnoli Ianneta és conegut per ser el fotògraf de les comarques gironines, el que va conservar el testimoni de com eren abans del desenvolupament turístic i la pressió immobiliària. Sovint se'l caracteritza com un home sec que es desplaçava

en bici, o en tren, carregat amb la càmera i tot de faramalla a l'esquena. Fotografiava pobles i els indrets que trobava de camí, però també els oficis i les maneres de viure de la gent que hi trobava. És per aquest motiu que l'obra de Fargnoli té un gran interès etnogràfic.

A la publicació *Valentí Fargnoli: 1885-1944* (Servei de Gestió Documental, Arxius i Publicacions de l'Ajuntament de Girona, 2011, 5) s'hi repassa la seva vida: va néixer el 1885 a Barcelona, una mica per casualitat. Els seus pares tenien pensat tornar a Itàlia, d'on provenien, abans no nasqués. Però no

>> Remallant i recollint xarxes a la platja de l'Estartit, amb les illes Medes al fons [fragment], Torroella de Montgrí, c. 1920. (Fotografia a les sals de plata sobre placa de vidre al gelatinobromur. Negatiu. 10 x 15 cm.)

>> Bestiar tornant a la cabanya de la masia de Merlant [fragment], Banyoles, 1915-1936. (Fotografia a les sals de plata sobre placa de vidre al gelatinobromur. Negatiu. 10 x 15 cm.)

>> Grup de pescadors asseguts a la platja del Port Bo de Calella de Palafrugell [fragment], Palafrugell, 1911-1921. (Fotografia a les sals de plata sobre placa de vidre al gelatinobromur. Negatiu. 10 x 15 cm.)

Enguany se celebra el 75è aniversari de la seva mort

hi van ser a temps. El van registrar al consolat italià, amb una nacionalitat que sempre conservaria, i, llavors sí, van tornar a Belmonte Castello. Tanmateix, va ser per poc temps. El 1890 eren, de nou, a Catalunya. Es van instal·lar, primer, a Verges, on sembla que Fargnoli va aprendre l'ofici de fuster, i, posteriorment, a Girona, d'on és documentada la seva primera fotografia. En aquesta imatge, Fargnoli va reproduir el portal del Pes de la Palla, un any abans no s'enderroqués. La va fer quan tenia setze anys i, segons algunes fonts, la càmera que va utilitzar podria haver estat construïda per ell mateix. Més endavant, va plasmar una visita d'Alfons XIII i es va convertir, així, en proveïdor de la casa reial espanyola, per exemple, com a fotògraf del casament del monarca amb Victòria Eugènia. No obstant això, no va ser fins que la família va emigrar encara a l'Argentina, terra de noves oportunitats, que Fargnoli es va aficionar seriosament a la fotografia. Poc temps després, quan els Fargnoli es van instal·lar definitivament a Girona, va fer de la fotografia la seva vocació.

Enguany se celebra el 75è aniversari de la seva mort, i INSPAI, Centre de la Imatge de la Diputació de Girona, ha promogut l'Any Fargnoli. INSPAI és l'únic centre que disposa de tants suports antics junts del fotògraf: el Fons Fargnoli conté 834 plaques de vidre originals que daten de 1902 a 1944. També s'hi troben 774 imatges més de Fargnoli que provenen d'altres fons i col·leccions (com ara del Fons Diputació de Girona, del Fons Emili Massanas i Burcet, del Fons Martí Calvo o de la Col·lecció Cabezas), entre els quals també hi ha

>> Estables del Mas del Pla de la Vega (Pladebeia), a Sant Salvador de Bianya [fragment], la Vall de Bianya, 1911-1944. (Fotografia a les sals de plata sobre placa de vidre al gelatinobromur. Negatiu. 10 x 15 cm.)

plaques de vidre i còpies d'època. La conservació i també la preparació del material per fer-ne difusió són alguns dels pilars d'INSPAI, i és en aquest sentit que s'han organitzat diverses activitats. Entre aquestes, cal destacar l'exposició «Valentí Fargnoli. El paisatge revelat», inaugurada el 2 d'abril a la Casa de Cultura, però que es preveu que sigui itinerant i que es desplaci a diversos punts de les comarques gironines. L'exposició té per objectiu que l'espectador s'endinsi en el context social i històric del fotògraf a través de la seva obra, però també que pugui veure el recorregut professional de Fargnoli. I és que aquesta efemèride s'aprofita per homenatjar el fotògraf i reivindicar la importància que li correspon.

>> Barri de Pedret i el riu Ter, amb la Catedral i l'església de Sant Feliu al fons [fragment], Girona, 1918-1925. (Fotografia a les sals de plata sobre placa de vidre al gelatinobromur. Negatiu. 10 x 15 cm.)

L'afany de documentar

Si bé podem trobar fotografies de Fargnoli amb un estil artístic més pròxim al pictorialisme propi de l'època tardana en què aquest corrent arribà a Catalunya, també en trobem amb un estil més nítid i amb menys artificiositat, d'acord amb un corrent documentalista que era internacional. L'afany de documentar es pot constatar amb les anotacions (sovint, del nom i la data) que Fargnoli feia en moltes fotografies. També en la línia del moviment de la Nova Objectivitat, va fotografiar elements quotidians que dotava d'intensitat. En aquest sentit, l'objecte de les fotos de Fargnoli era canviant. No es limitava a paisatges, rurals i urbans, sinó que també documentava esdeveniments i oficis, retratava famílies benestants i treballadores, etc. Les fotografies de Fargnoli, que de vegades feia per encàrrec, d'altres per fer-ne còpies i comercialitzar com a postals, d'altres per participar en concursos..., presenten un

>> Un grup d'avis jugant amb una virolla al carrer [fragment], [s. ll.], 1911-1944. (Fotografia a les sals de plata sobre placa de vidre al gelatinobromur. Negatiu. 10 x 15 cm.)

>> Carrer de Sant Sebastià, amb dones rentant la roba en un safareig i la plaça Major al fons [fragment], Molló, 1911-1944. (Fotografia a les sals de plata sobre placa de vidre al gelatinobromur. Negatiu. 10 x 15 cm.)

>> Carrer de la Muralla [fragment], Castelló d'Empúries, 1911-1944.
(Fotografia a les sals de plata sobre placa de vidre al gelatinobromur. Negatiu. 10 x 15 cm.)

>> Home fent carbó amb una carbonera [fragment], [s. ll.], 1911-1944.
(Fotografia a les sals de plata sobre placa de vidre al gelatinobromur. Negatiu. 10 x 15 cm.)

estil ric i divers, en què es pot copsar la seva voluntat d'experimentació. La publicació *Valentí Fargnoli, 1885-1944: De la fotografia a la Nova Objectivitat* (Fundació Mascort, 2013) destaca l'evolució del seu estil polièdric i l'explica, en part, per un context en què aparegueren publicacions i associacions específiques de fotografia, gràcies a les quals Fargnoli pogué rebre la influència dels nous corrents.

Malgrat la trajectòria de Fargnoli, la seva obra no sempre ha gaudit del reconeixement que mereixia. Vet aquí la rellevància de l'Any Fargnoli. Tal com ens explica la seva coordinadora, Àngels Miralles, a més de l'exposició, el 26 de març es va presentar, també a la Casa de Cultura, el llibre *Valentí Fargnoli: Una memòria persistent*, i el 23 d'abril, uns punts de llibre editats per a l'ocasió. Finalment, s'organitzarà un cicle de conferències que tindran lloc durant els mesos d'octubre, novembre i desembre.

>> Carrer del Carme, amb el pont del Carme a l'esquerra i la Catedral al fons [fragment], Girona, 1912-1927. (Fotografia a les sals de plata sobre placa de vidre al gelatinobromur. Negatiu. 10 x 15 cm.)